Ἀριθμὸς 10. Αὔγουστος 1891.

ΝΕΟΣ ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ

ΥΠΟ

Θ. ΔΟΜΙΝΟΥ

«Κατὰ τὴν τῶν μελιττῶν εἰκόνα τῶν λόγων δέον μετέχειν καὶ τῆς ροδωνιᾶς τοῦ ἄνθους δρεψάμενος τὰς ἀκάνθας ἐκκλίνειν».
(Μέγας Βασίλειος).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ

ΕΙΣ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑΝ..... ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΝ

τοῦ καθηγητοῦ CHIAIA ERCOLE (πνευματιστοῦ),
πρὸς τὸν καθηγητὴν Λομβρόζον (τὸν φρενολόγον).

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

διὰ τὰ 'μάτια· μοὶ φαίνεται, ἀπεναντίας, ὅτι δὲν θὰ ὑπομειδιάσῃ περιφρονητικῶς, ἂν τὸν προσεκάλουν νὰ παρατηρήσῃ μίαν ἰδιάζουσαν περίπτωσιν, ἀξίαν προσοχῆς καὶ ἱκανὴν νὰ προσελκύσῃ σπουδαίως τὸ πνεῦμα ἑνὸς Λομβρόζου.

Ἐννοῶ ἐνταῦθα μίαν ἀσθενῆ ἀνήκουσαν εἰς τὴν κατωτέραν τάξιν τῆς κοινωνίας· εἶνε ἡλικίας τριάκοντα σχεδὸν ἐτῶν καὶ λίαν ἀγράμματος· τὸ βλέμμα της δὲν εἶνε οὔτε βάσκανον, οὔτε πεπροικισμένον

δι' ἐκείνης τῆς δυνάμεως, ἣν οἱ νεώτεροι νομομαθεῖς περὶ τὸ ἐγκληματικὸν δίκαιον ὀνομάζουσιν ἀνανταγώνιστον· ἀλλὰ δύναται αὕτη, ὅταν θέλη, εἴτε τὴν ἡμέραν, εἴτε τὴν νύκτα, διὰ τῶν ἐκπληκτικῶν φαινομένων τῆς ἀσθενείας της, νὰ διασκεδάσῃ ἐπὶ μίαν ὥραν σύλλογόν τινα περιέργων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον σκεπτικῶν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον εὐκόλων νὰ εὐχαριστηθῶσι.

Δεδεμένη ἐπί τινος ἕδρας ἢ κρατουμένη δυνατὰ διὰ τῶν βραχιόνων τῶν περιέργων, προσελκύει αὕτη τὰ περικυκλοῦντα αὐτὴν ἔπιπλα, τὰ ἀνεγείρει, τὰ διακρατεῖ αἰωρούμενα εἰς τὸν ἀέρα ὡς τὸ φέρετρον τοῦ Μωάμεθ, καὶ τὰ καταιβάζει πάλιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μετὰ κυμαντικῶν κινήσεων ὡς εἰ ὑπήκουον εἰς τὴν διεύθυνσιν ξένης τινὸς θελήσεως· αὐξάνει προσέτι τὸ βάρος των ἢ τὰ καθιστᾷ ἐλαφρότερα, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν της· προξενεῖ κρότους ἐν τοῖς τοίχοις, ἐν τῇ ὀροφῇ, ἐν τῷ δαπέδῳ μετὰ ρυθμοῦ πρὸς ἀπάντησιν εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῶν παρισταμένων· λάμψεις ὅμοιαι πρὸς τὰς τοῦ μαγνησίου ἀναπιδύουσιν ἐκ τοῦ σώματός της, τὴν περικυκλοῦσι ἢ περιβάλλουσι τοὺς παρεστῶτας μάρτυρας αὐτῶν τῶν θαυμασίων σκηνῶν· σχεδιάζει ὅ,τι ἂν θελήσωσιν ἐπὶ χάρτου ὃν τῇ παρουσιάζουσιν, ἀριθμούς, ὑπογραφάς, μονογραφίας, φράσεις, ἐκτείνουσα μόνον τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ δεικνυομένου μέρους· ἂν θέσουν εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ δωματίου ἀγγεῖον περιέχον μίαν στοιβάδα ἀργίλου ἁπαλοῦ, εὑρίσκουσι, μετά τινας στιγμάς, τὸ ἐκμαγεῖον μικρᾶς τινος ἢ καὶ μεγάλης χειρός, τὸ ἀπεικόνισμα προσώπου τινὸς θαυμαστῆς ἀκριβείας, παρατηρουμένου εἴτε κατὰ πρόσωπον εἴτε κατὰ κρόταφον, ἐξ οὗ δύναταί τις νὰ σ η κ ώ σ ῃ προσωπίδα ἐκ γύψου· διετήρησαν οὕτω πολλὰς εἰκόνας, ὅσοι δ' ἐπιθυμοῦσι δύνανται ὡσαύτως νὰ εὕρωσιν ἐδῶ στάδιον μελέτης σπουδαίας.

Ἡ γυνὴ αὕτη ἀνυψοῦται εἰς τὸν ἀέρα, ὁσοιδήποτε κἂν ὦσιν οἱ συγκρατοῦντες αὐτὴν δεσμοί· μένει αὕτη οὕτω, φαινομένη ὡσεὶ κεκλιμένη ἐν τῷ κενῷ, ἐναντίον ὅλων τῶν νόμων τῆς στατικῆς, καὶ ἐλευθέρα τοῦ νόμου τῆς βαρύτητος· αὕτη κάμνει ὥστε νὰ ἠχῶσι μουσικὰ ὄργανα, κλειδοκύμβαλα, κώδωνες, τύμπανα, ὡσεὶ ἐκρούοντο διὰ χειρῶν ἢ ἐκινοῦντο διὰ τῆς πνοῆς ἀοράτων δαιμονίων (ἐκ τῶν φυλαττόντων θησαυρόν τινα).

Θὰ ἀποκαλέσητε τοῦτο περίπτωσιν ἰδιαιτέραν τοῦ ὑπνωτισμοῦ, θὰ εἴπητε ὅτι ἡ ἀσθενὴς αὕτη εἶνε φακίρης τις θῆλυς, ὃν θὰ ενε-

κλείετε εἰς φρενοκομεῖον . . . Σᾶς παρακαλῶ, ἔξοχε καθηγητά, μὴ ἐκτρέπετε τὸ ζήτημα· ὁ ὑπνωτισμός, εἶνε γνωστόν, δὲν προξενεῖ ἢ τὴν ἀπάτην μιᾶς στιγμῆς· μετὰ τὴν συνεδρίαν, τὸ πᾶν ἐπανέρχεται εἰς τὴν προτέραν μορφήν, ἐνῷ ἐδῶ, τὸ πρᾶγμα διαφέρει· καὶ κατὰ τὰς ἀκολούθους ἔτι ἡμέρας, μένουσιν ἴχνη, ἀποδείξεις ἄξιαι παρατηρήσεως, σπουδαίας προσοχῆς.

Τί νομίζετε τώρα ;

Ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἐξακολουθήσω. Ἡ γυνὴ αὕτη, κατά τινας περιπτώσεις, δύναται νὰ μεγαλύνῃ πλέον τῶν δέκα ἑκατοστομέτρων· ὁμοιάζει πρὸς κούκλαν ἐκ γουταπέρκης, πρὸς αὐτόματον νέου τινὸς εἴδους, λαμβάνει σχήματα ἀλλόκοτα. Πόσους πόδας καὶ βραχίονας ἔχει ; Τὸ ἀγνοοῦμεν.

Ἐνῷ οἱ ἀπιστότεροι τῶν παρεστώτων διακρατοῦσι τὰ μέλη της, βλέπομεν ἀναφαινόμενα ἄλλα, ἀγνοοῦντες πόθεν ἐξέρχονται· αἱ ὑποδέσεις αὐτῆς εἶνε λίαν μικραὶ ἢ ὥστε νὰ περιλαμβάνωσι καὶ τοὺς μαγευμένους πόδας· ἡ περίπτωσις αὕτη δίδει ἀφορμὴν εἰς τὸ ὑπονοῆσαι τὴν παρέμβασιν δυνάμεώς τινος μυστηριώδους.

Μὴ γελᾶτε, ὅταν λέγω : εἰς τὸ ὑπονοῆσαι· οὐδὲν ἄλλως τε ἐπιβεβαιῶ· ἔχετε καιρὸν μετ' ὀλίγον νὰ γελάσητε.

Ἐνῷ ἡ γυνὴ αὕτη εἶνε δεδεμένη, παρατηροῦσιν ἀναφαινόμενον τρίτον βραχίονα, οὐδεὶς δὲ γινώσκει πόθεν ἔρχεται· ἀρχίζει νὰ πειράζῃ τοὺς παρεστῶτας, ἄλλων ἀφαιρῶν τοὺς σκούφους, ἄλλων τὰ ὡρολόγια, τὰ χρήματα, τοὺς δακτυλίους, τὰς καρφίδας καὶ τὰ ἐπαναφέρει μετὰ μεγάλης ἐπιτηδειότητος, μετὰ φαιδρᾶς οἰκειότητος· ἀφαιρεῖ τὰ φορέματα, τὰ γελέκια, σύρει τὰ ὑποδήματα, βουρτσίζει τοὺς πίλους καὶ τοὺς ἐπαναθέτει εἰς οὓς ἀνήκουσι, στρήφει καὶ θωπεύει τοὺς μύστακας, ἐνίοτε δὲ καὶ ραπίζει, διότι ἔχει καὶ αὐτὸς τὰς ὥρας τῆς δυσθυμίας του.

Ἡ χεὶρ αὕτη εἶνε χονδροειδὴς καὶ τυλώδης (τῆς μαγίσσης λέγουν ὅτι εἶνε λεπτή), ἔχει μεγάλους ὄνυχας, εἶνε ὑγρά· ἐνῷ δὲ εἶνε φυσικῶς θερμὴ γίνεται ἀμέσως ψυχρὰ ὡσεὶ πτώματος, προξενοῦσα φρικίασιν· ἐπιτρέπει νὰ τὴν ἅπτωνται, νὰ τὴν σφίγγωσι, νὰ τὴν παρατηρῶσι προσεκτικῶς ὅταν τὸ ἐπιτρέπῃ ὡσαύτως καὶ ὁ βαθμὸς τοῦ φωτὸς τοῦ δωματίου, ἐν τέλει δὲ ἀνυψοῦται, μένει αἰωρουμένη εἰς τὸν ἀέρα ὡσεὶ κεκομμένη ἀπὸ τοῦ καρποῦ· ὁμοιάζει, οὕτω, πρὸς τὰς ξυ-

λίνας χεῖρας, τὰς χρησιμευούσας ὡς σῆμα εἰς τὰ ἐργαστήρια τῶν πωλητῶν χειρίδων.

Σᾶς ὁρκίζομαι ὅτι ἐξέρχομαι μετὰ πνεύματος γαληνίου ἐκ τοῦ ἄνδρου τῆς Κίρκης· ἐλεύθερος τῶν γοητειῶν της, ἀναλογίζομαι ὅλας τὰς ἐντυπώσεις μου δυσπιστῶν εἰς ἐμαυτὸν, μολονότι ἡ μαρτυρία τῶν αἰσθήσεών μου καὶ τῆς συναισθήσεως μοὶ ἐπιβεβαιοῖ ὅτι δὲν ἤμην τὸ παίγνιον πλάνης τινὸς ἢ ἀπάτης. Στοίβα τις βιβλίων τῶν ἐνδοξοτέρων πειραματιστῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων, οὓς περιττὸν ν' ἀπαριθμήσω ἐγὼ, διακηρύττουσι τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ ἀληθὲς μέρος αὐτῆς τῆς παραδόξου ἀγυρτείας.

Εἰς αὐτὴν τὴν σπουδὴν παρουσιάζονται ἀείποτε νέα πράγματα καὶ ἀπροσδόκητα· εἰς τὸ τέλος τῆς συνεδρίας γίνονται ἀποχαιρετισμοί, περιπτύξεις χειρῶν (σπανίως τοῦτο) μετὰ προσώπων περιβεβλημένων μὲ ὑφάσματα, ἐμφανιζομένων καὶ ἐξαφανιζομένων ὡς σκιαὶ ἐντὸς στιγμῶν τινων.

Δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποδώσῃ τις ὅλα ταῦτα εἰς τὴν μαγείαν· θὰ μοι εἴπητε ὅτι πρέπει τις νὰ εἶνε προσεκτικὸς εἰς τὰ ἀγυρτικὰ τεχνάσματα, νὰ διερευνήσωμεν ἀκριβῶς τὸ πρόσωπον, περὶ οὗ ὁ λόγος ἵνα παρεμποδισθῇ τὸ ψεῦδος ἢ ἡ ἀπάτη· γνωρίσατε δὲ καὶ τοῦτο ὅτι τὰ πράγματα δὲν ἀνταποκρίνονται πάντοτε πρὸς τὴν ἀνήσυχον προσδοκίαν τῶν παρεστώτων· τοῦτο δὲ πάλιν εἶναι ἕτερον μυστήριον πρὸς ἐξήγησιν, καὶ ὅπερ, καλῶς θεωρούμενον, ἀποδεικνύει ὅτι τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον δὲν εἶναι τὸ μόνον ἁρμόδιον προς τὰ τοιαῦτα θαυμάσια· κέκτηται ἀναμφιβόλως τὴν ἀποκλειστικὴν δύναμιν αὐτῶν τῶν θαυμαστῶν πράξεων, ἀλλ' αὗται δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραχθῶσιν ἢ διὰ τῆς συνδρομῆς αἰτίας τινὸς ἀγνώστου, ὄντος τινὸς ὅπερ ὀνομάζομεν Θεὸν ἐκ μηχανῆς.

Ἐξ ὅλων τούτων ἕπεται ὅτι ὑπάρχει μεγάλη δυσκολία πρὸς σπουδὴν κατὰ βάθος αὐτῆς τῆς ἐκπληκτικῆς ἀγυρτείας, καὶ ἀνάγκη σειρᾶς πειραματισμῶν ἵνα συλλέξῃ τις ἀριθμόν τινα ἱκανὸν νὰ διαφωτίσῃ τοὺς εὐαπατήτους καὶ νὰ νικήσῃ τὴν ἰσχυρογνωμίαν τῶν φιλονείκων, οἵτινες, ὡς γνωστὸν, ἀρνοῦνται τὸ δικαίωμα εἰς τὰ παρατηρητικὰ πνεύματα. Αὐτοὶ οἱ φιλόνεικοι ἐπὶ ἁπλῇ ἐνδείξει ἀνακαλύπτουσι τὸ προφανὲς τῶν κεκρυμμένων δυνάμεων τῆς φύσεως· ἐκ τῆς πτώσεως ἑνὸς μήλου, τῆς κινήσεως τοῦ ἐκκρεμοῦς ὡρολογίου, ἐξάγουν τοὺς μεγάλους νόμους τοὺς διέποντας τὸ σύμπαν.

Ἰδοὺ ὅθεν ἡ πρόκλησίς μου: Ἐὰν δὲν ἐγράψατε τὴν ἀνωτέρω φράσιν διὰ μόνην τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ γράφειν καὶ διὰ τὰ μ α τ ι α, ἂν ἔχητε πραγματικῶς ἀγάπην πρὸς τὴν ἐπιστήμην, ἂν ἦσθε ἄνευ προκαταλήψεων, ὑμεῖς ὁ πρῶτος φρενολόγος τῆς Ἰταλίας, εὐαρεστήθητε, παρακαλῶ, νὰ προσέλθητε εἰς τὴν κονίστραν, καὶ ἐστὲ βέβαιος ὅτι θὰ ἀντιμετρηθῆτε πρὸς ἔντιμον ἄνθρωπον.

Ὅταν δυνηθῆτε νὰ λάβητε ἄδειαν ἀπουσίας ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα, ἐγκαταλείψατε τὰς ἀγαπητὰς σπουδάς σας, καὶ ἀντὶ νὰ μεταβῆτε εἰς τὴν ἐξοχήν, προσδιορίσατέ μοι μέρος τι ἔνθα νὰ δυνάμεθα νὰ συναντηθῶμεν· ἐκλέξατε τὴν καταλληλοτέραν δι' ὑμᾶς στιγμὴν καὶ θὰ σᾶς παρουσιάσω τὴν μάγισσάν μου.

Ὁρίσατε ἓν δωμάτιον ὅπου θὰ εἰσέλθω μόνος μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ πειραματισμοῦ: ἐκεῖ θὰ θέσητε ὑμεῖς τὰ ἔπιπλα καὶ τὰ ὄργανα τῆς μουσικῆς ὅπως θέλετε, θὰ κλειδώσητε τὸ κλειδοκύμβαλον. Νομίζω περιττὸν νὰ σας παρουσιάσω τὴν κυρίαν ἐν στολῇ τοῦ γηΐνου παραδείσου, διότι αὐτὴ ἡ νέα Εὔα εἶναι ἀνίκανος νὰ ἐπηρεάσῃ καὶ δελεάσῃ τὸν ὄφιν.

Τέσσαρες κύριοι θὰ παραστῶσιν ὡς μάρτυρες· θὰ ἐκλέξητε τοὺς δύο οὓς δὲν θὰ ἴδω ἢ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς πάλης, θὰ ὁδηγήσω δὲ καὶ ἐγὼ τοὺς ἑτέρους δύο.

Ἂν ὁ πειραματισμὸς εἰς ὃν σᾶς προκαλῶ νὰ παραστῆτε δὲν ἐπιτύχῃ δὲν θὰ παραπονεθῶ κατὰ τῆς τραχύτητος τῆς εἱμαρμένης· θὰ μὲ θεωρήσητε μόνον ἐν καταστάσει παραισθητικῇ, δεομένῃ θεραπείας· ἀλλ' ἂν ἡ ἔκβασις στέψῃ τὸν ἀγῶνα, τότε ἡ χρηστότης σᾶς ἐπιβάλλει τὸ καθῆκον νὰ γράψητε ἓν ἄρθρον, διὰ τοῦ ὁποίου ἄνευ περιστροφῶν, περιφράσεων, παρασιωπήσεων, παρεννοήσεων, θὰ ἐπιβεβαιώσητε τὴν πραγματικότητα τῶν μυστηριωδῶν φαινομένων καὶ θὰ ὑποσχεθῆτε νὰ ἐξερευνήσετε τὰς αἰτίας.

Ἂν ἀρνηθῆτε αὐτὴν τὴν συνάντησιν, τότε ἐξηγήσατέ μοι αὐτὴν τὴν φράσιν σας: ὁ α ἰ ὼ ν δ ὲ ν ε ἶ ν α ι ἕ τ ο ι μ ο ς. Ἀναμφιβόλως ἐξηγεῖται τοῦτο καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὰς χυδαίας διανοίας ἀλλ' ὄχι εἰς ἕνα Λομβρόζον, εἰς ὃν ἀπευθύνεται ἡ ἑπομένη συμβουλὴ τοῦ Δάντου: Μ ὲ τ ὴ ν ἀ λ ή θ ε ι α ν ὀ φ ε ί λ ε ι ὁ ἄ ν θ ρ ω π ο ς ν ὰ κ λ ε ί σ ῃ τ ὰ χ ε ί λ η τ ο ῦ ψ ε ύ δ ο υ ς.

Μετὰ σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως.

Καθηγητὴς «Ghiaia Ercole».

Ὁ διάσημος συνεργάτης μας Λομβρόζος παρεδέχθη τὴν πρόκλησιν καὶ συνδυάζει μίαν συνάντησιν μετὰ τοῦ ἀγαπητοῦ ἀνταγωνιστοῦ του.

(Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς « Fanfulla », Ῥώμη 6 Αὐγ. 1888)

Nables, 24 Δεκεμβρίου. 1888.

Ἀγαπητὲ Κύριε,

. . . . . Μετεκαλεσάμην ἐκ Μιλάνου τὴν μεσάζουσαν, ἵνα τὴν κρατήσω εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ρηθέντος καθηγητοῦ (τοῦ Λομβρόζου), καὶ παρεκάλεσα τὸν διευθυντὴν μιᾶς τῶν Ἐφημερίδων νὰ παρευρεθῇ εἰς τοὺς πειραματισμοὺς ὅπως καταχωρίσῃ τὰ κατ' αὐτούς.

Ὁ διάσημος σοφὸς ἀπήντησε :

« Δὲν δέχομαι τὴν πρόσκλησίν σας, ὄχι διότι ἀρνοῦμαι νὰ πιστεύσω ὅτι ὑπάρχει κἄτι τι ἀληθὲς ἐν τοῖς πνευματιστικοῖς φαινομένοις, ἀλλὰ διότι (τοῦτο δὲ μεταξὺ μας) ὑποστὰς ἤδη δυσαρέστους συζητήσεις ἀναφορικῶς τῆς ἀνθρωπολογίας, τῆς παραφροσύνης, τοῦ ὑστερισμοῦ, κλπ., δὲν ἐπιθυμῶ νὰ κατέλθω εἰς νέαν ἄλλην ἐπιστημονικὴν συζήτησιν, πρὶν ἢ καλῶς θωρακισθῶ κατὰ τῆς μεγαλειτέρας τῶν ἰδιοτροπιῶν, κατά τε τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς ἰατρούς».

Τοῦ Λομβρόζου ὀπισθοχωρήσαντος ἀπέναντι τῆς δοκιμῆς ταύτης ἀπεφάσισα νὰ χρησιμοποιήσω τὸ ταξείδιον τῆς μεσαζούσης μου, ἐκτελέσας πειραματισμούς τινας (1) . . . .

ERCOLE CHIAIA

« Τὰ παραμύθια τὰ ὁποῖα ἔθελγον τὴν παιδικήν μου ἡλικίαν, καὶ τὰ ὁποῖα μοὶ διηγοῦντο ἀφρόνως διὰ νὰ μ' ἀποκοιμίσουν, ἐφαίνοντο ἐν τοῖς ὀνείροις μου συγκεχυμένα καὶ τρομακτικά· τὰ διηγήματα τῶν φαντασμάτων, τῶν βρυκολακκων, τῶν καλῶν μὲ τοὺς καλούς, τῶν κακῶν τιμωρουμένων μὲ τοὺς κακούς, ὅλα αὐτὰ τὰ διηγήματα ἐπανῆλθον εἰς τὴν μνήμην μου, ὅτε ἐσχάτως παρευρέθην εἴς τινας συνεδρίας πνευματικάς. Ἐνώπιον αὐτῶν τῶν ἐκπληκτικῶν φαινομένων, καὶ αὐτῶν τῶν θαυμαστῶν γεγονότων, ᾐσθανόμην ἐμαυτὸν ἀναγεννώμενον παιδίον καὶ ὡς ἄλλοτε, τὸ ζοφερόν, τὸ ἄ-

(1) Σ. Μ. Τοὺς πειραματισμοὺς τούτους ἀναγράφει καὶ ἡ «Fanfulla de la Domenica» ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὸ προοίμιον καὶ τὸν ἐπίλογον.

γνωστον συνεκίνει τὴν φαντασίαν μου, καὶ ἤδη ἀκόμη τὸ δωμάτιόν μου γέμει παραδόξων εἰκόνων, ἀντηχεῖ μὲ φωνὰς καὶ ᾄσματα, ὅτε τὸ πνεῦμά μου ἀναμιμνήσκεται τῶν πνευματιστικῶν ὀπτασιῶν.

Ἂν, ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τοῦ ἄρθρου τούτου, μὲ ὑποθέσωσιν ἀδυνάτου, γυναικείου χαρακτῆρος, ὀλίγον μὲ μέλει· πέποιθα ὅτι οἱ ἀντιφρονοῦντες, ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει αὐτῶν τῶν διηγημάτων, θὰ ὁμοιάσωσι καὶ οὗτοι τὰ μικρὰ παιδία.

« Ὁ ὑλιστὴς ἀναγνώστης θὰ προσθέσῃ : Ἀλλά, τέλος πάντων πιστεύετε λοιπὸν σεῖς εἰς τὰ πνεύματα ; Ἐγώ ; . . . τὰ αἰσθάνομαι ὡς ὁ τυφλὸς αἰσθάνεται τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

ATTILO SAREATTI

Σχετικῶς πρὸς τὸ ἄνω ἰδοὺ τί ἀνεγινώσκομεν ἐσχάτως εἰς τὰς παρισινὰς ἐφημερίδας :

Ἡ «Le Mot d' Ordre» ἀφιεροῖ δύο ἄρθρα εἰς τὰ φύλλα της τῆς 6 καὶ 7 τοῦ Σεπτεμβρ. ἐ. ἔ. ἐξ ὧν ἀποσπῶμεν ἐκ τοῦ δευτέρου τὰ ἑξῆς.

« Ὁ Λομβρόζος εἶναι, ὡς ὑμεῖς, ὡς ἐγώ, ὑλιστὴς μανιώδης : ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν ὑπάρχει ὑπερφυσικόν, καὶ ὅτι πᾶν φαινόμενον μὴ δυνάμενον νὰ ὑπαχθῇ εἰς ὡρισμένην καὶ ἐπιστημονικὴν παρατήρησιν εἶνε ἀνεμώλιον ἢ αἰσχροκέρδεια.

Εἰς μάτην παρωρμᾶτο νὰ μελετήσῃ τὰ ὅλως φυσικὰ φαινόμενα ἅτινα παράγονται ἔκ τινος δυνάμεως εἰσέτι ἀγνώστου καὶ εἰς ἣν προσήρμοσαν τὸ ἐπίθετον τοῦ ψυχικοῦ.

Εἰς μάτην ὁ διδάκτωρ Chiaja, ἐκ Νεαπόλεως, τῷ ἀπέτεινε πρὸ τριῶν ἐτῶν ὁριστικὴν πρόσκλησιν ἵνα παραστῇ εἰς τὰ παρά τινος μεσαζούσης παραγόμενα φαινόμενα. Ὁ Λομβρόζος ἀνύψου τοὺς ὤμους καὶ ἀπέφευγε πάντα πειραματισμόν.

Ἐν τούτοις ἀπέναντι τῆς ἀπὸ τινων ἐτῶν κινήσεως, ἥτις ἐτροποποίησε τὴν γνώμην τῶν ὑπερτέρων σοφῶν — οὓς χθὲς ἀνέφερον, — ὁ Λομβρόζος ἔσχε τὴν ὀρθοφροσύνην νὰ δεχθῇ τὴν προταθεῖσαν πρόκλησιν καὶ νὰ παραστῇ εἰς αὐτοὺς τοὺς πειραματισμοὺς συνοδευόμενος ὑπὸ τριῶν ἰατρῶν, μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς τῶν φρενοβλαβῶν. Προσῆλθον οὕτως ἅπαντες ἵνα διορίσωσι τὴν εἰς τὸ ρενοκομεῖον εἴσοδον καὶ ψυχρολουσίας εἰς τὸν τρελλὸν ἢ τὸν γελοῖον ὅστις θὰ ἐτόλμα νὰ τοὺς ἐξαπατήσῃ.

« Ἐννοεῖ λοιπὸν πᾶς τις ὑπὸ ποίου πνεύματος ἐνεφοροῦντο οἱ κύριοι οὗτοι : θὰ κατέρριπτον ἐν τέλει τὸ προσωπεῖον τῶν ἀπατεώνων. Ὁποίας δὲ προφυλάξεις θὰ ἐλάμβανον ! Θὰ προσέδενον προηγουμένως τὴν μεσάζουσαν, θὰ τὴν συνέσφιγγον οὕτω πως ὥστε θὰ ἦν ἀδύνατον νὰ διαπράξῃ τὸ ἐλάχιστον κίνημα ἐν ἀγνοίᾳ των.

«Ἦσαν ἕξ : Ὁ Λομβρόζος καὶ οἱ τρεῖς φίλοι του, ἡ μεσάζουσα, ἡ Κυρία Παλαδίνου καὶ ὁ διδάκτωρ Ciulfi.

Καὶ ὅμως ἰδοὺ μία τράπεζα πηγαινοέρχεται χωρὶς νὰ ἐφάπτηταί τις αὐτῆς· ἰδοὺ εἷς κωδωνίσκος, αἰωρούμενος ἠχεῖ : ὅτε οἱ πειραματισμοὶ ἐγίνοντο ἄνευ φωτός, ὁ Λομβρόζος ἥναπτεν αἴφνης πυρεῖόν τι χωρὶς νὰ προειδοποιήσῃ κανένα, καὶ ἔβλεπον τότε τὴν τράπεζαν εἰς τὸν ἀέρα, χωρὶς νὰ τὴν κρατῇ κανείς.

« Ὅτε οἱ πειραματισμοὶ ἐγίνοντο ἐν τῷ φωτὶ παρετήρησαν τράπεζάν τινα βαδίζουσαν βραδέως πρὸς τὴν μεσάζουσαν. Ὁ Λομβρόζος ἠθέλησε νὰ τῇ ἀνακόψῃ τὸν δρόμον καὶ ἐβεβαίωσεν ὅτι ἔδει πρὸς τοῦτο ἰσχυρὰ δύναμις. Ἀγγεῖόν τι περιέχον ἄλευρον ἀνεστράφη χωρὶς νὰ πέσῃ κατὰ γῆς οὐδὲν μόριον τοῦ ἀλεύρου . . .

« Ἰδοὺ ἡ πρὸς τὸν συντάκτην τῶν πρακτικῶν αὐτῶν τῶν συνεδριῶν ἐπιστολὴ τοῦ Λομβρόζου.

« Ἀγαπητὲ κύριε, αἱ δύο ἐκθέσεις ἃς μοὶ ἀπηυθύνατε εἶναι ἐν»τελεστάτης ἀκριβείας . . . Αἰσχύνομαι ἤδη καὶ λυποῦμαι διότι »κατηγωνίσθην μετὰ τοσαύτης ἐπιμονῆς τὴν πιθανότητα τῶν γεγο»νότων, τῶν λεγομένων πνευματιστικῶν. Λέγω «ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟ»ΤΩΝ», ΔΙΟΤΙ ΔΕΝ ΠΑΡΑΔΕΧΟΜΑΙ ΕΙΣΕΤΙ ΤΗΝ ΘΕΩΡΙΑΝ.

«Εὐαρεστήθητε νὰ χαιρετίσητε ἐξ ὀνόματός μου τὸν Κ. Κιάϊα »καὶ νὰ ἐξερευνήσητε, εἰ δυνατόν, διὰ τοῦ Κ. Ἀλμπίνη le champ »visuel et la fond del' ail τοῦ μεσάζοντος· ἐπεθύμουν πολὺ νὰ »μάθω τι περὶ αὐτῶν».

LOMBROSO

Τώρα εἴσθε ἐλεύθεροι ν' ἀποφανθῆτε καὶ ὑμεῖς ἂν ὁ Λομβρόζος ἐτρελλάθη αἴφνης. Ἐν τούτοις, τὰ γεγονότα ἵστανται ἐκεῖ . . . Θὰ σας ἐξηγήσω, ἡμέραν τινά, πῶς, καίτοι μὴ ὢν πνευματιστὴς δύναταί τις καὶ ὀφείλει νὰ σπουδάσῃ αὐτὰ τὰ φαινόμενα, ἅτινα προκαλοῦνται ἐκ δυνάμεων κακῶς εἰσέτι μελετηθεισῶν.

UN PARISIEN

Ἡ «Initiation» προστίθησι τὰ ἑξῆς:

«Ἰδοὺ καὶ ἕτερος σοφός, ὁ δρ Λαμβρόζος, ὁ διάσημος ἀνθρωπολόγος, ἐπιβεβαιοῖ ἤδη τὴν πραγματικότητα τῶν φαινομένων, τῶν ἀποδιδομένων εἰς τὴν ψυχικὴν δύναμιν. Ἐν τῇ ἐπιστολῇ του ἐπιφυλάττεται ὡς ἅπαντες οἱ σπουδαῖοι σοφοί, ν' ἀποφανθῇ καὶ περὶ τοῦ θεωρητικοῦ μέρους. . .

(ἕπεται συνέχεια)

Η ΝΟΝΝΑ

Διατί ὠνόμασαν οὕτως οἱ Γερμανοὶ τὴν γνωστὴν ἀσθένειαν.

Ἐκ τῆς ἑπομένης ἀφηγήσεως ἐννοοῦσιν οἱ ἀναγνῶσται διατὶ ἀπέδωκαν τὸ ὄνομα τῆς Νόννας εἰς τὴν πρὸ δύο ἐτῶν ἀναφανεῖσαν γνωστὴν ἀσθένειαν.

«Παρὰ τὰς ἀγγελικὰς ἐμφανίσεις, τίθενται φυσικῶς καὶ αἱ τῶν ψυχῶν τῶν τεθνεώτων, ἃς διαβεβαιοῦσιν ὁ Ἡσίοδος, ὁ Πλούταρχος, ὁ Πλάτων, ὁ Πρόκλος, ὅλοι οἱ διδάκτορες τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς. Εἰς μάτην οἱ ὑλισταὶ διαμαρτύρονται· ἡ ἄρνησίς των κατασυντρίβεται ὑπὸ τῆς ὁμοθύμου μαρτυρίας τῆς Ἀρχαιότητος, τοῦ Μεσαίωνος, τῆς Ἀναγεννήσεως, ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτίου Ἑρμοῦ μέχρι τοῦ Σβεδενβοργίου, τοῦ θανόντος κατὰ τὸ 1772.

«Ἐκ τῶν πολλῶν ἱστοριῶν αὐτοῦ τοῦ εἴδους περιοριζόμεθα εἰς τὴν τῆς Νόννας, ἣν ἡ Γερμανία ἅπασα ἐπαναλαμβάνει ὡς τὴν μυθολογικὴν ἱστορίαν τοῦ Φάουστ.

«Ἀπέδιδον τὸ ὄνομα τῆς αἱματοσταγοῦς Νόννας εἰς ἓν φάντασμα, θαμίζον, κατὰ τὸν ἑνδέκατον αἰῶνα, τὸν πύργον τοῦ Λίνδενβεργ, κειμένου ἐπί τινος ὑψώματος τῆς Κοιλάδος τοῦ Ῥήνου. Αὐτὸ τὸ φάντασμα, ἐξορκισθὲν παρά τινος ἁγίου ἱερέως τοῦ τόπου, περιωρίσθη εἰς ἓν μόνον δωμάτιον τῆς στοιχειωμένης κατοικίας· τὸ ἔβλεπον δ' ἀνὰ πενταετίαν, τὴν 5 Μαΐου, τὰ μεσάνυκτα, περιδια-

βάζον ἄνωθεν ἕως κάτω, πρὸς μέγαν τρόμον τῶν κατοίκων. Τὸ σχῆμά του ἦτο ὡς τὸ σχῆμα μοναχῆς κεκαλυμμένης, περιβεβλημένης μὲ λευκὴν αἰσθῆτα αἱμόφυρτον. Ἐκράτει διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐγχειρίδιον, διὰ δὲ τῆς ἑτέρας λυχνίαν ἀνημμένην, καί, ἀφοῦ διέτρεχεν ἁπάσας τὰς γωνίας καὶ παραγωνίας, διήρχετο τὴν αὐλήν, καὶ ἐξηφανίζετο διὰ τῆς θύρας τῆς ἐκκλησίας, ἣν ἄφινον ἀνοικτὴν καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα.

«Λοιπόν, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἐμφανίσεών της, νεαρός τις ἄρχων τῶν πέριξ, ὀνόματι Γύνθερ, ζητήσας εἰς γάμον τὴν νεάνιδα Ἁγνήν, κληρονόμον τῆς οἰκογενείας Λίνδερβεργ, ἔλαβεν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν τῶν συγγενῶν.

«Οἱ δύο ἐρασταί, ὁρκισθέντες, κατὰ τὴν συνήθειαν, αἰώνιον πίστιν, ἀπεφάσισαν, ἐν τέλει, νὰ προσφύγωσιν εἰς τὸ μέτρον τῆς ἀπαγωγῆς. Εὑρίσκοντο εἰς τὸ τέλος τοῦ Ἀπριλίου. «Μετὰ πέντε ἡμέρας, λέγει ἡ Ἁγνὴ πρὸς τὸν Γύνθερ, εἶνε ὁ καιρὸς τῆς περιοδείας τῆς Νόννας. Ἡ θύρα τῆς ἐκκλησίας θὰ μείνῃ ἀνοικτὴ καθ' ὅλην τὴν νύκτα, κανεὶς δὲ δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ φανῇ εἰς τὴν διάβασιν τοῦ φαντάσματος, μολονότι οὐδέποτε ἔβλαψέ τινα. Θὰ ἑτοιμάσω ἕως τότε λευκὴν ἐσθῆτα, ἐγχειρίδιον, λυχνίαν· θὰ παίξω τὸ πρόσωπον τῆς Νόννας· θὰ με περιμένῃς μετὰ τὰ μεσάνυκτα, μὲ ἕνα καλὸν ἵππον, κατὰ τὴν ἔξοδόν μου ἐκ τοῦ πύργου.

«Τὴν 5 Μαΐου, τὰ μεσάνυκτα, ὁ Γύνθερ εὑρέθη ἕτοιμος εἰς τὴν θέσιν του. Μετ' οὐ πολύ, εἶδε φῶς ὀλισθαῖνον ὄπισθεν τῶν παραθύρων τῆς μακρᾶς στοᾶς, εἶτα κατερχόμενον αὐτὸ τὴν κλίμακα, διερχόμενον βραδέως τὴν αὐλήν, καὶ διευθυνόμενον, πρὸς τὴν ἔξοδον. Οὐδεμία ἀμφιβολία· εἶνε ἡ Ἁγνή, μετημφιεσμένη εἰς Νόνναν αἱματοσταγῆ. Ὁ νεανίας δέχεται μετ' ὀλίγον εἰς τὰς ἀγκάλας του μορφήν τινα γυναικείαν ἣν ἐναγκαλίζεται ἐρωτικῶς· ἱππεύει μετὰ τοῦ πολυτίμου φορτίου καὶ ἐξορμᾷ δι' ὅλης τῆς ταχύτητος τοῦ ἵππου πρὸς τὴν κατωφέρειαν τοῦ λόφου.

«Ὁ ἵππος καλπάζει δρομαίως διατρέχων τὴν ὄχθην τοῦ Ρήνου· ἀλλ' αἴφνης αἱ δυνάμεις του ἐκλείπουσι καὶ καταπίπτει ἐκπνέων· ὁ Γύνθερ, βιαίως ἐξακοντισθεὶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, μένει λιπόθυμος.

«Ὅτε ἐπανῆλθεν εἰς ἑαυτὸν ἦτο πρωΐα· χωρικοί τινες, μεταβαίνοντες εἰς τὴν ἐργασίαν των, τὸν εὗρον ἡμιθανῆ παρὰ τὸν ἵππον του. Συνελθὼν διὰ τῶν φροντίδων των ἠρώτησεν ἂν ἡ Ἁγνὴ ἐπληγώθη.

Ἀλλ' οἱ χωρικοὶ δὲν εἶχον ἴδει καμμίαν γυναῖκα, καὶ δὲν ἠννόουν τί ἤθελε νὰ εἴπῃ ὁ νεανίας. Τὸν μετέφερον εἰς πλησιόχωρον πύργον. Ἔμαθε μετ' ἐκπλήξεως ὅτι ὁ ἵππος του ἐφονεύθη δέκα λεύγας μακρὰν τοῦ πύργου τοῦ Λίνδενβεργ. Ἐπειδὴ δὲ προσεκάλει ἀδιακόπως καὶ ἀπελπιστικῶς τὴν Ἁγνήν, τὴν ἐζήτησαν πανταχοῦ, ἀλλ' οὐδὲν ἴχνος γυναικὸς ἠδυνήθησαν νὰ εὕρωσιν. Ὁ ἰατρὸς ὑπέθεσεν ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τόσῳ σοβαρᾶς πτώσεως διετάραξε τὸ πνεῦμα τοῦ ἀσθενοῦς του. Ὁ δυστυχὴς Γύνθερ διῆλθε τὴν ἡμέραν ἐν θλίψει καὶ ἀπελπισμῷ. Πρὸς τὴν ἑσπέραν ἦτο καλλίτερα, καὶ ἀπεκοιμήθη. Τὰ μεσάνυκτα, νευρικόν τι ῥῖγος τὸν ἀφύπνισεν αἴφνης. Ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμούς, εἶδεν εἰσερχομένην εἰς τὸ δωμάτιον μοναχήν τινα λευκοενδεδυμένην, κεκαλυμμένην, αἱματόφυρτον, μὲ λυχνίαν ἀνὰ χεῖρας· ἀλλὰ δὲν ἦτο ἡ Ἁγνή. Ἡ ὀπτασία αὕτη ἀνήγειρε τὴν σκέπην της καὶ τῷ ἔδειξε χαρακτηριστικὰ ἄγνωστα· εἶτα φωνή, ἥτις δὲν εἶχέ τι το ἀνθρώπινον, ἐψιθύρισεν ἠρέμα: «Μὲ ἠγάπησες· εἶμαι σὴ διὰ παντός· θὰ μ' ἐπαναβλέπῃς πᾶσαν νύκτα». Ἔκλινε τότε ἐπ' αὐτοῦ ἵνα τὸν ἐναγκαλισθῇ, ἀλλ' ὁ Γύνθερ ἔρρηξε φωνὰς εἰς ἃς ἔσπευσαν ἐκ τοῦ ἑτέρου δωματίου οἱ ἀγρυπνοῦντες ὑπηρέται. Πυρετὸς τὸν κατέλαβε, καὶ ἐπί τινας ἑβδομάδας διετέλει μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου. Κατὰ τὸ παραλήρημά του, διηγεῖτο τὴν ἐμφάνισιν τῆς αἱματοσταγοῦς Νόννας, ἀνέφερε τὸ ὄνομα τῆς Ἁγνῆς δε-Λίνδενβεργ καὶ τὰς λεπτομερείας τῆς φανταστικῆς νυκτός.

Αἱ ζητηθεῖσαι πληροφορίαι πρὸς διασάφησιν τοῦ μυστηρίου αὐτῆς τῆς ἀλλοκότου μανίας ἔφερον εἰς φῶς ὅτι ἡ Ἁγνὴ φθᾶσα εἰς τὸ μέρος τῆς συνεντεύξεως, εἶδε μακρόθεν τὸν Γύνθερ, φεύγοντα δρομαίως μετὰ τῆς ἀληθοῦς αἱματοσταγοῦς Νόννας. Ἔπεσε λιπόθυμος ὑπὸ τὴν θύραν τοῦ φρουρίου, ἔνθα τὴν εὗρον, τὴν πρωΐαν, ἐν οἰκτρᾷ καταστάσει. Ὅτε συνῆλθεν, ἠναγκάσθη νὰ μαρτυρήσῃ εἰς τὴν οἰκογένειάν της τὸ μυστικὸν τῆς νυκτός, καταληφθεῖσα δ' ὑπὸ φρίκης δι' αὐτό, κατέφυγεν εἰς ἓν μοναστήριον.

Ὁ Γύνθερ, μετὰ πολλὰς δεινοπαθείας, καθ' ἃς διετέλει ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν ὀπτασιῶν τῆς αἱματοσταγοῦς Νόννας, ἐμιμήθη τὸ παράδειγμα τῆς ἀπολεσθείσης λατρευτῆς του, ζητῶν ἐν τῇ μονῇ ἡσυχίαν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας. Ὁ ἡγούμενος, μαθὼν τὴν ἱστορίαν, καί, καθὸ σοφὸς δαιμονολόγος, ὑποθέσας ὅτι ἐν τῷ φαντάσματι ὑπεκρύπτετο δαίμων τις, ἀπεφάσισε νὰ τὸ ἐπικαλεσθῇ ἐνώπιον τοῦ

Γύνθερ. Ἡ αἱματοσταγὴς Νόννα ἐνεφανίσθη καὶ ἐξωμολογήθη. Ἀντὶ δαίμονος ἦτο ψυχὴ ἐν τιμωρίᾳ. Κατήγετο ἐξ Ἱσπανίας, εἶχε δ' ἀποθάνει πρὸ ἑνὸς αἰῶνος. Μοναχὴ οὖσα, εἶχε προδώσει τὸ *τάξιμόν της* διὰ ν' ἀκολουθήσῃ τὸν ἐραστήν της ὅστις τὴν ἀπήγαγε καὶ τὴν ὡδήγησεν εἰς Γερμανίαν. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολύ, ἄπιστος εἰς τὸν παραπλανήσαντα αὐτὴν ὡς καὶ εἰς τὸν Θεόν, τὸν ἐδολοφόνησε διὰ νὰ παραδοθῇ εἰς ἄρχοντά τινα τοῦ Λίνδενβεργ, ὅστις, καταλαβὼν αὐτὴν ἄπιστον καὶ πάλιν εἰς τοὺς μετ' αὐτοῦ δεσμούς, τὴν ἐφόνευσεν ὁ ἴδιος. Ἀποθανοῦσα, χωρὶς νὰ ἐξομολογηθῇ, ὑπὸ τὸ βάρος αὐτῶν τῶν ἀνομημάτων, ἐρρίφθη ἄνευ κηδεύσεως ἐντὸς φρέατος, ὅπερ ἐδήλωσε, παρακαλέσασα νὰ τῇ ἀνοιχθῇ τάφος τις διὰ τὰ ὀστᾶ της καὶ νὰ γίνωσι δεήσεις ὑπὲρ τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτημάτων της. Ἀφοῦ τῇ ἐχορηγήθη ἡ χάρις αὕτη, ἐνεφανίσθη διὰ τελευταίαν φορὰν δηλώσασα ὅτι ὁ Θεὸς τῇ ἐσυγχώρησε».

Ἡ εἰς τὰς ὀπτασίας πίστις ἐξορίζεται τανῦν εἰς τὴν χώραν τῶν παραισθήσεων· οἱ δὲ ἰατροί μας τὴν θεωροῦσιν ὡς μορφήν τινα τῆς παραφροσύνης. Τὸ νὰ συζητήσωμεν ἤδη αὐτὴν τὴν θέσιν θὰ μᾶς ἀπομακρύνῃ τοῦ σκοποῦ μας· λοιπὸν ἐς ἄλλοτε καὶ τοῦτο

P. CHRISTIAN

(Βιβλιοθηκάριος τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν).

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΟΝ ΗΘΙΚΟΝ

Ὁ Μωάμεθ ἔδωκεν αὐτὸν τὸν ὁρισμὸν τῆς ψυχῆς:

Τὴν ψυχὴν μόνον ὁ Θεὸς γινώσκει. Εἰς τὸν ἄνθρωπον δὲν ἐπιφυλάσσεται ἢ ἀμυδρά τις λάμψις τῆς ἐπιστήμης.

Βεβαίως αἱ ἠθικαὶ ἐπιστῆμαι δὲν κέκτηνται εἰσέτι τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐναργείας, τὸν ἰδιάζοντα εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας· δὲν δυνάμεθα ν' ἀποδείξωμεν τὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς ὡς ἀποδεικνύομεν μα-

θηματικόν τινα ὅρον· ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ ὁμιλήσωμεν ἤδη μετὰ πλείονος γνώσεως ἢ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Μωάμεθ.

Οἱ ὑλισταὶ ἀρνοῦνται ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε διακεκριμένη τοῦ σώματος. Κατ' αὐτούς, τὸ λογικόν, ἡ διάνοια εἶνε προϊὸν τοῦ ἐγκεφάλου, ὡς οἱ ἦχοι τοῦ τετραχόρδου ὀφείλονται εἰς τὸν ἁρμονικὸν κύλινδρον· μὴ ὑπάρχοντος σώματος, δὲν ὑπάρχει ψυχή· μὴ ὑπάρχοντος τετραχόρδου δὲν ὑπάρχουσιν ἦχοι.

Πρὸ πολλοῦ καιροῦ ὁ Καβάνης εἶπεν: *Ἡ ἰδέα εἶνε ἔκκρισίς τις τοῦ ἐγκεφάλου.*

Ὁ Κὰρλ Vogt ἀνέπτυξεν ἐσχάτως αὐτὴν τὴν πρότασιν: *Ἅπασαι αἱ δυνάμεις ἃς περιλαμβάνομεν ὑπὸ τὸ ὄνομα ἰδιότητες τῆς ψυχῆς δὲν εἶνε ἢ ἐνέργειαι τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας. Αἱ ἰδέαι ἔχουσι πρὸς τὸν ἐγκέφαλον τὴν αὐτὴν σχέσιν ἣν ἡ χολὴ πρὸς τὸ ἧπαρ καὶ τὸ οὖρος πρὸς τὰ νεφρά.*

Ὁ δὲ Βύχνερ: *Ἡ ἰδέα, τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ εἶνε σύνολόν τι σύνθετον ἐξ ἑτερογενῶν δυνάμεων, σχηματιζουσῶν μίαν μονάδα εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συμπαρομαρτούσης δράσεως πολλῶν ὑλικῶν οὐσιῶν, πεπροικισμένων ἐκ δυνάμεων ἢ ἰδιοτήτων.*

Ἐν τῇ μεγάλῃ λογικῇ του, ὁ διάσημος ὑλιστὴς Ἕγελ ζητεῖ ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε ἡ αὐτὴ μετὰ τοῦ σώματος καὶ παραλογίζεται οὕτως: *Ἡ ὕλη εἶνε ΑΛΛΟ ἢ τὸ πνεῦμα. Τὸ πνεῦμα εἶνε ΑΛΛΟ ἢ τὸ σῶμα. Ἀμφότερα λοιπὸν εἶνε ΑΛΛΑ. Λοιπὸν εἶνε τὸ αὐτὸ πρᾶγμα!*

Ἀπατῶνται οἱ φανταζόμενοι ὅτι ἀντιτάσσουσι σπουδαίαν παρατήρησιν λέγοντες: *Οὐδέποτε εἶδέ τις τὴν ψυχήν, δὲν δύναταί τις ἄρα νὰ βεβαιώσῃ τὴν ὕπαρξίν της.*

Πόσα πράγματα ἐν τῇ φύσει ἀόρατα, καὶ ὅμως οὐδὲν ἧττον ὑπάρχουσιν!

Δὲν βλέπομεν τὸν αἰθέρα, καὶ ὅμως αὐτὸς εἶνε ὁ σπόρος τῶν κόσμων.

Τὸ σῶμά μας εἶνε ἠλεκτρική τις μηχανή· δὲν βλέπομεν ὅμως τὸν ἠλεκτρισμὸν εἰς ὃν τὰ νεῦρά μας χρησιμεύουσιν ὡς ἀγωγοί.

Ἐπιβεβαιοῦμεν τὰ θαυμαστὰ ἀποτελέσματα τοῦ μαγνητισμοῦ, καὶ ὅμως αὐτὸν δὲν τὸν βλέπομεν.

Τί τὸ παράδοξον λοιπὸν ἂν δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὴν ψυχὴν ἢ ἐκ τῶν ἐκδηλώσεών της!

Ἡ ψυχὴ εἶνε ἡ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἐνοικοῦσα δύναμις, ἡ μεταβιβάζουσα εἰς τὸ σῶμα τὰς ἐντυπώσεις διὰ τοῦ νευρικοῦ ρευστοῦ, αἰτίου ἀοράτου ἀλλ' ἀναμφηρίστου. Αἱ παρὰ τοῦ σώματος δεχόμεναι ἐντυπώσεις ἢ αἰσθήματα μεταβιβάζονται εἰς τὴν ψυχὴν ἐπίσης διὰ τοῦ ἰδίου ρευστοῦ.

Τῆς ψυχῆς ἀποχωρούσης τοῦ σώματος, τὸ σῶμα καθίσταται ἀδρανές· ὁ ὕπνος δὲν παρέχει εἰκόνα τινὰ αὐτῆς τῆς ἀδρανείας, διότι τὸ πνεῦμα δρᾷ ἐν ᾧ κοιμώμεθα. Ἀλλ' ὅταν ἰατρός τις, διὰ τοῦ χλωροφορμίου ἢ ἄλλου χημικοῦ μέσου, καθίστησιν ἀσθενῆ τινα ἀναίσθητον εἰς τὸν πόνον, εἰς πᾶσαν αἴσθησιν, φαίνεται ὅτι ἡ ψυχὴ ἀποχωρίζεται στιγμιαίως ἀπὸ τοῦ σώματος.

Ἡ εἴσπνοὴ αἰθέρος ἢ χλωροφορμίου καταστρέφει τὴν γενικὴν αἴσθησιν, εἰς τρόπον ὥστε τὰ εἰς τὴν ἔκτακτον ταύτην φυσιολογικὴν κατάστασιν βυθιζόμενα πρόσωπα δύνανται νὰ ὑποβληθῶσι, χωρὶς νὰ αἰσθανθῶσι τὸν ἐλάχιστον πόνον, εἰς τὰς σκληροτέρας τῶν ἐγχειρίσεων . . . Ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα δὲν εἶνε βεβαίως τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ἀφοῦ ἐνταῦθα τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ εἶνε προφανῶς κεχωρισμένα: χάρις εἰς τὴν ἐπήρειαν τοῦ αἰθέρος ἢ τοῦ χλωροφορμίου, ἡ ψυχὴ ἐξακολουθεῖ νὰ αἰσθάνεται καὶ νὰ σκέπτηται, ἐν ᾧ τὸ σῶμα βασανίζεται, τέμνεται ὑπὸ τοῦ σιδήρου. Αὐτὰ τὰ δύο στοιχεῖα τοῦ ἀνθρωπίνου συγκρίματος οἱονεὶ διαχωρίζονται διὰ τοῦ ἀναισθητικοῦ ἐνεργοῦ αἰτίου (Figuier).

Κατὰ τὴν ἐπίγειον ζωήν, ἡ ψυχὴ εἶνε μὲν συνδεδεμένη πρὸς τὸ σῶμα, ἀλλὰ διακεκριμένη ἀπ' αὐτό.

Τὸ σῶμα δὲν γεννᾷ τὸ πνεῦμα· ἀλλ' εἶνε ἀναγκαῖον εἰς αὐτὸ ὡς τὸ ἐργαλεῖον εἰς τὸν ἐργάτην, τὸ τηλεσκόπιον εἰς τὸν ἀστρονόμον. Διὰ τῶν ὀργάνων τοῦ σώματος ἡ ψυχὴ ἐκδηλοῦται. Ὁ ὀφθαλμὸς δὲν παράγει τὸ φῶς, ὁ ἐγκέφαλος δὲν παράγει τὴν ἰδέαν, ἀλλὰ διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ βλέπει ἡ ψυχὴ καὶ διὰ τοῦ ἐγκεφάλου σκέπτεται.

Ὅ,τι οὐσιωδῶς διακρίνει τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν ἀπὸ τῆς τῶν ζώων δὲν εἶνε οὔτε ἡ νοημοσύνη, οὔτε τὰ συναισθήματα, οὔτε τὰ πάθη· εἶνε ἡ ἰδέα τοῦ δικαίου, τῆς συνειδήσεως, τῆς ἠθικῆς ἐν ἑνὶ λόγῳ. Τὰ ζῶα ἔχουσι πλείονα ἢ ἐλάσσονα νοημοσύνην, αἰσθήματα, πάθη, ἀλλὰ μόνον ὁ ἄνθρωπος εἶνε ὂν *ἠθικόν*. Τὸ ἠθικὸν ὂν διακρίνει τὸ δίκαιον τοῦ ἀδίκου, ἐκτιμᾷ τὴν ἀξίαν τῶν πράξεών του, ἀναλογίζει τὴν βαρύτητα καὶ ὀφείλει, κατὰ συνέπειαν, νὰ ᾖ ὑπεύθυνον αὐτῶν.

Αἱ δυνάμεις αὗται εἶνε προνόμιον τοῦ ἀνθρώπου καὶ σχηματίζουσι τὴν ἀνθρωπίνην συνείδησιν, ἧς στερεῖται τὸ ζῶον.

Ἔχιδνά τις σε δάκνει· δὲν τὴν καταστρέφουν διότι εἶνε ἔνοχος, ἀλλὰ διότι εἶνε ἐπικίνδυνος.

Κίσσα τις κλέπτει κόσμημά τι· δὲν εἶνε διὰ τοῦτο ἀξία ἐπιπλήξεως.

Ἡ βοῦς βόσκει εἰς τὸ πλησιόχωρον λιβάδι· δὲν εἶνε ἐν ἐπιγνώσει τῆς προξενουμένης ζημίας καὶ δὲν πρέπει νὰ ὑποστῇ τὴν εὐθύνην.

MARC BONNEFOU

ΤΟ ΑΟΡΑΤΟΝ ΤΗΣ ΥΛΗΣ

(ὑπὸ τοῦ **Δόκτωρος Φ. Δέ-Κουρμέλλ**).

Εἴμεθα ἆρά γε χυδαίως καὶ καθολοκληρίαν ἐσχηματισμένοι ἐκ μικρῶν ὑλικῶν σφαιριδίων, ὁρατῶν καὶ σταθμητῶν, ***κυττάρων*** ἀποκαλουμένων, ᾗ ἑνοῦται πρὸς ἡμᾶς μέρος τι αἰθέριον, ἀόρατον, τὸ ***πνεῦμα***; Εἴμεθα ἐν ἄλλοις λόγοις ὅλως ὕλη ἢ σύνθετοι ἐκ πνεύματος καὶ ὕλης;

Τοιαῦται αἱ δύο σύγχρονοι δεσπόζουσαι ὑποθέσεις τῆς νῦν ἐπιστήμης περὶ τῆς ἐνδομύχου συστάσεως τοῦ ὄντος ἡμῶν.

Τίς ἔχει δίκαιον εἰς αὐτὸν τὸν ἀρχαῖον καὶ ὅμως ἀείποτε νέον ἀγῶνα τοῦ ὑλισμοῦ καὶ τοῦ πνευματισμοῦ; Εἷς ἐκ τῶν δύο ἢ καὶ ἀμφότεροι;

Ἂς ἀποδείξωμεν ὅτι ὑπάρχουσι τὰ μέσα δι' ὧν ἡ ἀόρατος ἡ ἀψηλάφητος, ἡ σχεδὸν ἀνύπαρκτος ὕλη, δύναται νὰ καταστῇ ὁρατή, ψηλαφητὴ καὶ λίαν ὑφεστῶσα. Τοῦτο εἶνε ζήτημα βαθμῶν, μεταβολῶν καταστάσεων ἀνεπαισθήτων, τόσῳ ἀληθὲς τυγχάνει τὸ παλαιὸν γνωμικὸν τοῦ Λινναίου: «Ἡ φύσις δὲν βαίνει δι' ἁλμάτων».

*
* *

Βάσις τῆς συγχρόνου πνευματολογίας ἢ μᾶλλον μιᾶς τῶν μορφῶν της, τοῦ ***πνευματισμοῦ*** εἶνε τὸ δυνατὸν τῆς εἰς τὸ ἀπειροστὸν απο-

πυκνώσεως τῶν σταθμητῶν σωμάτων καὶ τῆς ἀνασυστάσεως αὐτῶν ἐν δεδομένοις καιροῖς ἢ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν ὡρισμένων τινῶν ἐνεργούντων αἰτίων.

Προφανῶς, οἱ ὑλισταὶ γελῶσι καὶ χλευάζουσιν αὐτὴν τὴν *ἀόρατον πορείαν* τῆς ὕλης, αὐτὸ τὸ διαχωρητικόν, αὐτὰς τὰς διαπιδώσεις αὐτῆς, ἃς οὐδεὶς *ἑώρακε*, αὐτὰ τὰ φαινόμενα, τὰ λεγόμενα apports, καθ' ἅ, ἀντικείμενα, ἄνθη, ρινόμακτρα, κλπ. ἐμφανίζονται ἀπροσδοκήτως, χωρὶς νὰ γινώσκῃ τις τὴν παραγωγὸν αἰτίαν αὐτῆς τῆς ὑλικοποιήσεως τῶν ἀΰλων πραγμάτων. Τὸ πᾶν ἀρνοῦνται *ἐκ τοῦ προτέρου*. Ἀλλ' ἴδωμεν ἂν αὐτὸς ὁ τρόπος εἶνε λογικὸς καὶ ἂν αἱ ἰδέαι τῶν πνευματιστῶν δὲν εἶνε λίαν ἐπιστημονικαί.

Ἂς ὁμολογήσωμεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅτι βιομήχανοί τινες χρῶνται τῷ πνευματισμῷ δολίως ὡς τέχνασμα ἐκμεταλλεύσεως τῆς ἀνθρωπίνης εὐπιστίας, αὐτοῦ τοῦ ἀνεξαντλήτου ὀρυχείου τοῦ βασιζομένου ἐπὶ τοῦ ἑλκυστικοῦ πρὸς τὸ θαυμάσιον.

Ἀλλὰ μήπως ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι εἶνε δυνατόν, τὰ δόλια, τὰ παρεσκευασμένα, τὰ ψευδῆ, τὰ ἀρχιψευδῆ φαινόμενα, νὰ παρεμποδίσωσι τὴν ὕπαρξιν τῶν πραγματικῶν, τῶν ἀναντιρρήτων γεγονότων; Οὐχί, βεβαίως. Ἂν τιτλοφοροῦνται *μάγοι* ἄτομά τινα, μὴ ἔχοντα ἐκ τῶν ἀρχαίων αὐτῶν σοφῶν μήτε τὴν δρᾶσιν, μήτε τὴν ἐπιστήμην, μήτε, πρὸ πάντων, τὴν εὐγενῆ ἀφιλοκέρδειαν, ὀλίγον μᾶς μέλει· δέον ἡμεῖς νὰ παρατηρήσωμεν ὅ,τι ὑπάρχει ἀναμφήριστον, καὶ ἐπικυρωμένου παρὰ τῆς πίστεως *τεσσαράκοντα ἑκατομμυρίων* ὀπαδῶν. (Ὑπάρχουσι, τῷ ὄντι, ἐν τοῖς δύο ἡμισφαιρίοις τεσσαράκοντα ἑκατομμύρια (1) πιστευόντων εἰς τὴν ὕπαρξιν τῶν πνευμάτων καὶ εἰς τὸ δυνατὸν τῆς ἐμφανίσεως αὐτῶν εἰς τοὺς ζῶντας).

Χωρὶς νὰ ἦνέ τις πνευματιστὴς (ὡς συμβαίνει καὶ εἰς ἐμέ, τοιοῦτον μὴ τυγχάνοντα), δύναται οὐχ ἧττον ν' ἀναγνωρίσῃ τὸ βάσιμον —ἂν ὄχι ὅλων τῶν φαινομένων των καὶ χωρὶς νὰ παραδεχθῇ τὴν αἰτίαν νὰ ἴδῃ μάλιστα, ν' ἀποδείξῃ ὑλικά τινα γεγονότα, χρησιμεύοντα αὐτοῖς ὡς βάσις, κυρίως τὸ *διαχωρητικὸν* (τὴν διαπίδωσιν) τῆς *ὕλης* καὶ τὴν *ἀόρατον πορείαν* της.

(Ἕπεται συνέχεια).

---

(1) Σ. Μ. Ἐκτὸς τῶν Σινοβουδδιστῶν, ἀνερχομένων καὶ πλέον τῶν πεντακοσίων ἑκατομμυρίων.